

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра тактико-спеціальної підготовки

ПОГОДЖЕНО

Начальник кафедри
кандидат юридичних наук
полковник внутрішньої служби
Ігор Боднар

«_____»_____2021 р.

СИЛАБУС

**навчальної дисципліни «Військова та бойова підготовка»
спеціальність 051 «Економіка»
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
форма навчання денна**

РОЗРОБНИК

старший викладач кафедри
підполковник внутрішньої служби
Євгеній Красковський

«_____»_____2021 р.

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
тактико-спеціальної підготовки
«20» серпня 2021 р.
Протокол № 13.

Кредити та кількість годин: 9 кредитів ECTS; загальна кількість годин – 270;
з них практичних занять – 134 години, самостійна робота – 136 годин.

Анотація курсу

В рамках курсу «Військова та бойова підготовка» курсанти Академії вивчають три підрозділи, володіння якими необхідно кожному офіцеру. Це стройова підготовка, військова топографія та вогнева підготовка. Стройову підготовку та військову топографію курсанти Академії вивчають протягом першого семестру, підсумковим контролем є залік. Вогневою підготовкою курсанти займаються з першого по сьомий семестри, підсумковим контролем є екзамен. Обидва види підсумкового контролю включають в себе теоретичні питання і практичну частину.

Коротко про підрозділи курсу:

Стройова підготовка – є одним з найважливіших розділів навчання і виховання майбутнього офіцера. Вона дисциплінує правоохоронця, загартовує його фізично, виробляє гарну поставу, формує спритність, моторність, витривалість, уміння правильно і швидко виконувати команди командирів. Навички, набуті на заняттях із стройової підготовки, вдосконалюються на заняттях з вогневої, фізичної підготовки й у повсякденній службі. Під час проходження служби кожний офіцер звичайно діє в складі свого підрозділу, тому він повинен добре знати своє місце в строю за всяких умов, стройові прийоми без зброї та зі зброєю, обов'язки підлеглих та начальників (командирів) перед шиккуванням і в строю, порядок виконання стройових прийомів, визначений Стройовим статутом Збройних Сил України.

Топографія – (від грець. *Toros* - місцевість, *grapho* - пишу) – наука, що вивчає земну поверхню та засоби її зображення у вигляді топографічних карт та планів.

Військова топографія – наука, що вивчає місцевість та її вплив на бойові дії військ; використання топографічних карт і спеціальних карт, аерофотознімків місцевості, здійснення вимірів за картою та на місцевості, порядок складання схем місцевості та службово-бойових графічних документів; вчить орієнтуватись та діяти на місцевості, в тому числі з використанням топографічних карт та графічних документів.

Вогнева підготовка – є одним із основних предметів підготовки майбутнього офіцера та складовою частиною бойового вишколу. Курсанти вивчають призначення, бойові властивості, матеріальну частину зброї та заходи безпеки при поводженні з нею, основи і правила стрільби з стрілецької зброї, а також правила обслуговування, збереження і підготовки до стрільби. Практичні стрільби курсанти виконують в тирі та на навчально-тренувальному полігоні Академії.

Мета курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Військова та бойова підготовка» є вивчення законодавчих основ взаємовідносин між співробітниками для успішного вирішення завдань по досягненню високої організованості, дисципліни та порядку в усіх структурах ДКВС України; опанування стройових прийомів як індивідуально, так і у складі підрозділів; формування у курсантів практичних навичок роботи з топографічними картами та планами, орієнтування на місцевості з картою та без неї, вивчення способів та методів оцінки місцевості, проведення польових вимірювань на місцевості, складання графічних документів, які використовуються у практичній діяльності підрозділів, установ та закладів ДКВСУ; забезпечення постійної бойової готовності персоналу, формування майстерності у діях зі зброєю, ведення влучного вогню, розвиток особистості майбутнього офіцера, його провідних особистісних якостей, формування, розвиток та вдосконалення психічної стійкості і готовності до ефективних дій в бойовій обстановці.

Після проходження навчання курсанти повинні:

Знати:

- основні положення Стройового статуту ЗС України;
- геометричну суть, класифікацію та номенклатуру топографічних карт.
- порядок підготовки топографічної карти до роботи;
- топографічні та спеціальні умовні знаки;
- основні положення внутрішньої і зовнішньої балістики;
- призначення, бойові властивості і загальну будову пістолета Макарова, автомата Калашникова;
- прийоми і правила стрільби з автомата і пістолета;
- вимоги Курсу стрільб із стрілецької зброї щодо організації і порядку проведення стрільб;
- заходи безпеки під час стрільб;
- порядок приведення пістолета Макарова і автомата Калашникова до нормального бою.

Вміти:

- користуватись на практиці вимогами Стройового статуту ЗС України;
- орієнтуватись на місцевості по карті і без неї;
- виконувати простіші польові виміри;
- визначати своє місцезнаходження, проводити звірення місцевості з картою;
- визначати крутизну схилу, абсолютні та відносні висоти на топографічних картах;

- давати загальну топографічну оцінку місцевості по карті;
- складати простіші графічні документи, які використовуються у службовій діяльності підрозділів, установ та закладів ДКВС України;
- готувати зброю до стрільби та здійснювати їх обслуговування;
- швидко готуватися до стрільби та вести влучний вогонь з пістолета і автомата згідно з умовами вправ навчальних стрільб.

Організація навчання
Тематичний план
Стройова підготовка та військова топографія

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		л	с	п	с.р.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Стройові прийоми та рух без зброї					
Тема 1. Стройові прийоми та рух без зброї	12			6	6
Розділ 2. Стройові прийоми зі зброєю					
Тема 2. Стройові прийоми зі зброєю	4			2	2
Розділ 3. Строї відділення, взводу в пішому порядку					
Тема 3. Строї відділення, взводу в пішому порядку. Стройове злагодження підрозділів	12			6	6
Тема 4. Стройовий огляд взводу	4			2	2
Розділ 4. Призначення топографічних карт та використання графічних документів у діяльності органів та установ ДКВС України					
Тема 5. Призначення, класифікація та математична основа топографічних карт	4			2	2
Тема 6. Використання графічних документів у діяльності органів та установ КВС	4			2	2
Розділ 5. Топографія. Топографічні карти; використання графічних документів у діяльності органів та установ КВС					
Тема 7. Вимірювання по карті	4			2	2
Розділ 6. Вивчення місцевості по карті та орієнтування на ній.					
Тема 8. Вивчення місцевості по карті	4			2	2
Тема 9. Орієнтування на місцевості	12			6	6
Всього годин за 1-й семестр	60			30	30
Всього годин	60			30	30

Вогнева підготовка

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		л.	с.з	п.з	с.р
1	2	3	4	5	6

Розділ 1. Основи стрільби зі стрілецької зброї					
Тема 1. Основи стрільби зі стрілецької зброї.	6			2	4
Тема 2. Організація та проведення стрільб з особами рядового та начальницького складу КВС.	4			2	2
Розділ 2. Матеріальна частина зброї					
Тема 3. Матеріальна частина пістолета Макарова.	10			6	4
Тема 4. Матеріальна частина автомата Калашникова.	10			4	6
Всього за 1-й семестр	30			14	16
Розділ 3. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб					
Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.	18			16	14
Всього за 2-й семестр	30			16	14
Розділ 3. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб					
Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.	30			14	16
Всього за 3-й семестр	30			14	16
Розділ 3. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб					
Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.	30			16	14
Всього за 4-й семестр	30			16	14
Розділ 3. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб					
Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.	30			14	16
Всього за 5-й семестр	30			14	16
Розділ 3. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб					
Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.	30			16	14
Всього за 6-й семестр	30			16	14
Розділ 3. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб					
Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.	30			14	16
Всього за 7-й семестр	30			14	16
Всього	210			104	106

Завдання до практичних занять

Стройова підготовка та військова топографія

Розділ 1.

Тема 1. Стройові прийоми та рух без зброї

Огляд зовнішнього вигляду. Загальні положення Стройового статуту. Елементи строю. Стройове положення. Дії по команді: «Ставай», «Рівняйся», «Струнко», «Вільно», «Заправитись», «Відставити», «Головні убори - Скинути», «Головні убори - Надіти». Повороти на місці.

Перешиккування на місці з однієї шеренги у дві та навпаки. Розмикання та змикання одношеренгового та двошеренгового строю на місці. Рух стройовим кроком. Повороти під час руху. Виконання команд «Кроком руш», «На місці», «Прямо», «Стій», «Довший крок», «Скоротити крок», «Частіший крок», «Рідший крок», «Півкроку», «Повний крок».

Виконання військового вітання при знаходженні поза строем на місці та під час руху. Вихід із строю та повернення в стрій. Підхід до начальника та відхід від нього.

Розділ 2.

Тема 2. Стройові прийоми зі зброєю

Стройове положення зі зброєю. Виконання прийомів зі зброєю на місці. Виконання команд: «Ремінь - послабити (підтягти)», «Покласти - зброєю», «До зброї», «За зброєю».

Повороти та рух зі зброєю. Виконання військового вітання зі зброєю на місці та під час руху.

Розділ 3.

Тема 3. Стрії відділення, взводу в пішому порядку. Стройове злагодження підрозділів

Відділення, взвод в розгорнутому строю. Перешиккування на місці з однієї шеренги у дві та навпаки. Розмикання та змикання строю на місці. Повороти на місці.

Відділення, взвод в похідному строю. Перешиккування під час руху. Зміна напрямку руху. Виконання військового вітання в строю на місці та під час руху.

Тема 4. Стройовий огляд взводу

Огляд зовнішнього вигляду курсантів. Перевірка знання курсантами положень стройового Статуту та правил носіння форми одягу. Визначення ступеню стройових навичок курсантів. Оцінка стройової злагодженості підрозділу. Проходження урочистим маршем і виконання стройової пісні.

Розділ 4.

Тема 5. Призначення, класифікація та математична основа топографічних карт

Короткі відомості з історії розвитку топографії. Форма (фігура) Землі. Математична основа географічної карти. Топографічні карти: великомасштабні, середньомасштабні, дрібномасштабні. Номенклатура та розграфування топографічних карт. Зарамкове оформлення топографічних карт. Умовні топографічні знаки.

Тема 6. Використання графічних документів у діяльності органів та установ ДКВС

Призначення та зміст службових графічних документів підрозділів, установ та закладів кримінально-виконавчої системи. Спеціальні умовні знаки.

Порядок та правила складання службових графічних документів на місцевості та з карти (схеми, плану).

Розділ 5.

Тема 7. Вимірювання по карті

Способи вимірювання відстані за допомогою лінійки, циркуля-вимірювача, курвіметра, координатної сітки. Вимірювання площин. Гранична точність, вимірювань відстані по карті.

Полярні координати: кут положення та дальність. Прокладання маршруту руху по карті.

Вирішення практичних завдань: вимірювання відстані та площини різними способами; визначення полярних координат по карті та взаємного переходу від дирекційного кута до магнітного азимута урахуваючи річні зміни магнітного схилення; визначення свого місцезнаходження на карті відносно полюса по заданим полярним координатам; прокладання та складання маршруту руху по карті; перевірка знань умовних топографічних знаків та їх буквено-цифрових позначень, виконання нормативів.

Розділ 6.

Тема 8. Вивчення місцевості по карті

Місцевість і її елементи. Рельєф, форми рельєфу. Горизонталі: основні, потовщені, додаткові та допоміжні. Висота перерізу рельєфу. Схил, його елементи, форми. Крутість схилу. Шкала закладення. Абсолютна висота, відносне перевищення висот. Місцеві предмети, їх класифікація та порядок відображення на топографічних картах. Умовні топографічні знаки.

Вивчення загального характеру місцевості: за характером рельєфу, ступеню пересіченості місцевості перешкодами, умов спостереження та маскуванню, гущині дорожньої сітки, ступеню населеності.

Вирішення практичних завдань: визначення основних форм рельєфу, абсолютних висот та крутості схилу; самостійне визначення загального характеру місцевості та маршрутів руху по карті.

Тема 9. Орієнтування на місцевості

Способи орієнтування. Орієнтування на місцевості без карти: визначення сторін горизонту по небесним світилам, по ознаках місцевих предметів, за допомогою компасу Адріанова.

Орієнтування карти: по компасу, лінії місцевості та напрямку на орієнтир. Визначення на карті точки стояння: окомірною, вимірюванням відстані. Звірення карти з місцевістю. Особливості орієнтування в різних умовах.

Вимірювання на місцевості: вимірювання кутів за допомогою компасу, лінійки, підручних засобів; вимірювання відстаней окомірною, по лінійних розмірах та кутових величинах об'єктів, які спостерігаються, проміром парами кроків.

Вимірювання магнітного азимуту за допомогою компаса, виконання нормативу № 1 Підготовка даних для руху по азимуту. Порядок руху по азимуту.

Вогнева підготовка

Розділ 1.

Тема 1. Основи стрільби із стрілецької зброї

Внутрішня балістика. Постріл та його періоди. Початкова швидкість кулі. Віддача зброї. Дія порохових газів на ствол та заходи по його збереженню.

Зовнішня балістика. Траєкторія. Елементи траєкторії: точка вильоту, горизонт зброї, лінія піднімання, кут піднімання, лінія кидання, кут кидання, кут вильоту, точка падіння, повна горизонтальна дальність, вершина траєкторії, висота траєкторії, точка прицілювання, лінія прицілювання, прицільна дальність, перевищення траєкторії над лінією прицілювання, точка зустрічі. Прицілювання. Пряма наводка. Форми траєкторії. Прямий постріл.

Тема 2. Організація та проведення стрільб з особами рядового та начальницького складу ДКВС України.

Призначення Курсу стрільб і його зміст. Загальні положення. Вказівки щодо організації і проведення стрільб. Обов'язки осіб, що організують та обслуговують стрільби. Вправи для стрільби з пістолета та автомата. Заходи безпеки при користуванні зброєю. Оцінка вогневої підготовки.

Розділ 2.

Тема 3. Матеріальна частина пістолета Макарова.

Призначення та бойові властивості пістолета Макарова. Загальна будова пістолета. Будова 9-мм пістолетного патрону. Неповне розбирання та збирання пістолета після неповного розбирання. Відпрацювання нормативів. Повне розбирання та збирання пістолета після повного розбирання. Приладдя до пістолета. Затримки під час стрільби, способи їх усунення. Огляд пістолета: повсякденний, у зібраному та розібраному стані. Огляд приладдя до пістолета та огляд бойових патронів. Підготовка пістолета до стрільби. Перевірка бою пістолета та приведення його до нормального бою. Рубіжний контроль знання курсантами матеріальної частини пістолета, контрольне виконання нормативів.

Тема 4. Матеріальна частина автомата Калашникова.

Призначення та бойові властивості автомата. Принцип дії та загальна будова автомата. Будова 5,45-мм патрону. Порядок неповного розбирання автомата та збирання його після неповного розбирання. Затримки під час стрільби з та способи їх усунення. Догляд за автоматом, його зберігання. Огляд та підготовка автомата до стрільби. Перевірка бою автомата і приведення його до нормального. Рубіжний контроль знання курсантами матеріальної частини автомата, контрольне виконання нормативів.

Розділ 3.

Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправ навчальних стрільб.

Правила стрільби з пістолета. Загальні положення. Вибір точки прицілювання. Ведення вогню, спостереження за його результатами, коригування вогню.

Прийоми стрільби з пістолета: приготування до стрільби, виконання пострілу та закінчення стрільби. Умови і порядок виконання вправ учбових

стрільб згідно Курсу стрільб. Заходи безпеки при користуванні зброєю та під час проведення навчальних стрільб.

Практичне виконання вправ зі стрільби згідно Курсу стрільб.

Правила стрільби з автомата. Загальні положення. Вибір цілі. Вибір прицілу та точки прицілювання, поправки у приціл та на боковий вітер. Ведення вогню, спостереження за його результатами, коригування вогню.

Прийоми стрільби з автомата: приготування до стрільби лежачи, виконання пострілу, закінчення стрільби. Практичне виконання вправ зі стрільби згідно Курсу стрільб.

Завдання для самостійної роботи

Стройова підготовка та військова топографія

Тема 1. Стройові прийоми та рух без зброї.

1. Стройове положення, дії за командами: “Ставай”, “Рівняйся”, “Струнко”, “Вільно”, “Заправитись”, “Відставити”, “Головний убір - зняти” /надіти/, повороти на місці.

2. Рух стройовим кроком, повороти під час руху, виконання команд: “На місці”, “Кроком руш”, “Прямо”, “Стій”, “Ширше крок”, “Рідше”, “Півкроку”, “Повний крок”, “Коротше крок”.

Тема 2. Стройові прийоми зі зброєю.

1. Виконання військового вітання на місці та під час руху. Рух стройовим кроком, виконання військового вітання на місці та під час руху, вихід із строю та повернення в стрій, підхід до начальника та відхід від нього.

Тема 3. Строї відділення, взводу в пішому порядку. Стройове злагодження підрозділів.

1. Перешикування на місці з однієї шеренги у дві та навпаки, розмикання та змикання строю на місці, відділення, взвод у похідному строю, перешикування відділення на місці та під час руху.

2. Перешикування взводу з розгорнутого строю в колону по одному, по двоє, по троє та навпаки, з розгорнутого двошеренгового строю в колону по троє, з колони по три в колону по двоє, по одному, з колони по одному в колону по три, з колони по два в колону по три.

Тема 4. Стройовий огляд взводу.

1. Перевірити правильність носіння форми одягу, виконання прийомів поодинокі строю підготовки, проходження урочистим маршем.

Тема 5: Призначення, класифікація та математична основа топографічних карт.

1. Зведення про форму і розміри Землі: сутність геоїду та рівневої поверхні;
2. Основні точки і лінії на Земному еліпсоїді: визначення полюсів, центру Землі, меридіанів та паралелей, екватору;

3. Картографічна проекція: горизонтальне проложення, характеристика проекції за характером спотворень (рівнокутні, рівновеликі, рівно проміжні, довільні), за виглядом відображення (конічні, циліндричні, азимутальні);

Тема 6: Використання графічних документів у діяльності органів та установ КВС.

1. Рівнокутна поперечно - циліндрична проекція Гауса;
2. Класифікація топографічних карт;
3. Математична основа топографічних карт: масштаб, державна геодезична сітка, проекції;
4. Розграфлення, номенклатура топографічних карт;
5. Зарамкове оформлення топографічних карт;

Тема 7: Вимірювання по карті

1. Полярні координати: визначення кутів (кута положення, дирекційного кута) та дальності;
2. Вимірювання відстаней по карті;
3. Визначення площин;
4. Географічні координати: широта та довгота точок;
5. Прямокутні координати

Тема 8: Вивчення місцевості по карті.

1. Визначення абсолютної висоти заданого пункту на топографічних картах;
2. Визначення крутості схилів по шкалі закладень;
3. Відображення рельєфу на топографічних картах: сутність та види горизонталей;
4. Висота перерізу рельєфу;
5. Визначення крутості схилів по шкалі закладень;
6. Умовні топографічні знаки: класифікація та порядок відображення лінійних, площинних, та окремих місцевих предметів на топографічних картах;
7. Вивчення та оцінка місцевості по карті;

Тема 8: Орієнтування на місцевості.

1. Способи орієнтування на місцевості: за допомогою компаса, по небесним світилам, ознаках місцевих предметів;
2. Способи визначення місцезнаходження: по наближених орієнтирах на око, проміром відстані;
3. Способи орієнтування на місцевості: за допомогою компаса, небесним світилам, ознаках місцевих предметів;
4. Точне орієнтування карти: по напрямку на орієнтир, на сторони горизонту;
5. Види орієнтирів;
6. Способи визначення місцезнаходження: по наближених орієнтирах на око, проміром відстані, зарубкою по декільком орієнтирам, способом Болотова;
7. Особливості орієнтування в лісі, вночі.

Вогнева підготовка

Тема 1. Основи стрільби зі стрілецької зброї

1. Наслідки дії порохових газів на ствол та заходи по його збереженню.
2. Міцність, живучість ствола та сутність режиму вогню.
3. Визначити сутність прицілювання: горизонтальна, вертикальна, пряма наводка, прицільна лінія.

4. Форма траєкторії та їх практичне значення для стрільби.
5. Прямий постріл і його практичне значення.

Тема 2. Організація та проведення стрільб з особами рядового та начальницького складу КВС

1. Призначення Курсу стрільб.
2. Зміст Курсу стрільб.
3. Призначення вправ для стрільби з стрілецької зброї (ПМ, АК74)
4. Чим забезпечується успішне відпрацювання Курсу стрільб.
5. Дії співробітників при виконанні стрільб: на вихідному рубежі, на вогневому рубежі, при огляді мішеней.
6. Оцінки з вогневої підготовки (індивідуальна та підрозділу).
7. Обов'язки осіб, що організують та обслуговують стрільби.

Тема 3. Матеріальна частина пістолета Макарова

Питання для самостійної роботи

1. Призначення та загальна характеристика 9-мм пістолета Макарова.
2. Загальна будова 9-мм ПМ.
3. Призначення рамки зі стволом і спусковою скобою., затвора з запобіжником, ударником та викидувачем, зворотної пружини, курка., шептала., спускової тяги з важелем взводу, спускового гачка, бойової пружини, рукоятки з гвинтом, затворної затримки, магазину, належності до пістолету.
4. Будова 9-мм пістолетного патрона ПМ (9x18).
5. Порядок та періодичність проведення огляду пістолета (щоденного, у зібраному стані, в розібраному стані, бойових патронів).

Тема 4. Матеріальна частина автомата Калашникова

Питання для самостійної роботи

1. Призначення та бойові властивості автомата Калашникова (АК-74).
2. Загальна будова, принцип дії автоматики АК-74.
3. Порядок неповного розбирання та збирання після неповного розбирання автомата.
4. Затримки при стрільбі з автомата та способи їх усунення.
5. Догляд за автоматом, порядок зберігання.
6. Огляд автомата та підготовка його до стрільби.
7. Перевірка бою автомата та приведення його до нормального бою.

Тема 5. Прийоми і правила стрільби та практичне виконання вправи навчальних стрільб.

1. Загальна будова, принцип дії автоматики АК-74.
2. Порядок неповного розбирання та збирання після неповного розбирання автомата.
3. Затримки при стрільбі з автомата та способи їх усунення.
4. Догляд за автоматом, порядок зберігання.
6. Огляд автомата та підготовка його до стрільби.
7. Перевірка бою автомата та приведення його до нормального бою.
8. Прийоми стрільби з пістолета: приготування до стрільби, виконання пострілу та закінчення стрільби.

9. Порядок підготовки пістолета до стрільби.

10. Порядок перевірки бою пістолета та приведення його до нормального бою.

Порядок оцінювання

Стройова підготовка та військова топографія

а) участь у розв'язанні задач або виконання елементів стройової підготовки - **0-1** бали;

б) відповідь на практичному занятті - **0-1** бал;

в) доповнення на практичному занятті – **0-1** бал:

За виконання елементів стройової підготовки 1 бал нараховується якщо курсант:

- дотримується носіння встановленого форменого одягу та знаків розрізнення;

- дотримується у строю та поза строєм вимог дисциплінарного статуту Збройних Сил України;

- знає елементи строю;

- вірно та швидко виконує команди командирів;

- правильно виконує елементи строєної підготовки під час руху та на місці.

За участь у розв'язанні практичних завдань 1 бал нараховується якщо курсант:

- правильно використовує топографічну карту, засоби та способи для вимірювання по карті, а також без карти;

- дає вірну відповідь на поставлене завдання;

- логічно та послідовно дає пояснення порядку вирішення завдання, спираючись на теоретичні знання;

- вірно оформив результати завдання.

Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:

1 бал – курсант у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

0,75 бали – курсант володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

0,5 бал – курсант загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

0 бал – курсант за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не

розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; курсант із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

Доповнення на практичному занятті передбачає стислий виступ (повідомлення) у розвиток положень, висловлених доповідачем. Доповнення не повинно повторювати аргументацію та фактичний матеріал доповідача. Цінність доповнення пролягає у вмінні повернути увагу до тих аспектів обговорюваного питання, що не знайшли свого висвітлення у виступі доповідача. При оцінюванні доповнень курсантів їх кількість не має значення.

Залік та екзамен оцінюються – **25 балів**.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Дії по команді : «Ставай», «Рівняйся», «Струнко», «Вільно», «Заправитись», «Відставити», «Головні убори – Скинути», «Головні убори – Надіти».
2. Начальники і підлеглі, старші і молодші.
3. Повороти на місці.
4. Порядок віддання й виконання наказів
5. Перешикування на місці з однієї шеренги у дві та навпаки.
6. Порядок виконання військового вітання.
7. Розмикання та змикання одношеренгового та двошеренгового строю на місці.
8. Про військову ввічливість і поведження військовослужбовців.
9. Виконання команд «Кроком руш», «На місці», «Прямо», «Стій».
10. Порядок проведення підйому, ранкового огляду та вечірньої перевірки у військових підрозділах.
11. Виконання команд «Довший крок», «Скоротити крок», «Частіший крок», «Рідший крок», «Півкроку», «Повний крок».

12. Порядок розміщення військовослужбовців.
13. Вихід із строю та повернення в стрій.
14. Виконання військового вітання при знаходженні поза строєм на місці та під час руху.
15. Зберігання та зміцнення здоров'я.
16. Підхід до начальника та відхід від нього.
17. Загальні положення Стрйового статуту.
18. Розподіл часу і повсякденний порядок.
19. Математична основа географічної карти.
20. Номенклатура та розграфка топографічних карт.
21. Умовні топографічні знаки.
22. Призначення та зміст службових графічних документів підрозділів, установ та закладів кримінально-виконавчої системи.
23. Способи орієнтування на місцевості: за допомогою компаса, по небесним світилам, ознаках місцевих предметів.
24. Способи вимірювання відстані за допомогою лінійки, циркуля-вимірювача, курвіметра, координатної сітки.
25. Порядок та правила складання службових графічних документів на місцевості та з карти(схеми, плану).
26. Визначення абсолютної висоти заданого пункту на топографічних картах.
27. Прокладання маршруту по карті.

Питання до екзамену

1. Чим забезпечується успішне виконання Курсу стрільб.
2. Матеріальна частина пістолета Макарова. Повне розбирання та збирання після повного розбирання пістолета Макарова.
3. Інструкція про заходи безпеки під час проведення стрільби. Правові підстави використання вогнепальної зброї.
4. Контрольне виконання нормативів №3, 4, 5 /ПМ/ та вправи учбових стрільб з пістолета Макарова ПВ, 1, 2.
5. Призначення та бойові властивості автомата Калашникова (АК-74).
6. Сутність прицілювання, пряма наводка, лінія прицілювання, вершина траєкторії.
7. Загальна будова, принцип дії автоматики АК-74.
8. Обов'язки керівника стрільби.
9. Сутність понять: горизонт зброї, лінія піднімання, точка вильоту, кут прицілювання.
10. Підстави та порядок закріплення табельної зброї та боєприпасів за особовим складом.

11. Сутність понять: прямий постріл, висота траєкторії, повна горизонтальна дальність, точка вильоту.
12. Форми траєкторії та їх практичне значення для стрільби.
13. Огляд пістолета та підготовка його до стрільби.
14. Сутність понять: площа стрільби, точка прицілювання, перевищення траєкторії над лінією прицілювання.
15. Оцінки з вогневої підготовки (індивідуальна і підрозділу)
16. Основні види звітних документів, які ведуться службою озброєння в установах та навчальних закладах ДКВСУ.
17. Організація контролю за зберіганням і порядком обліку зброї та боєприпасів.
18. Сутність понять: повна горизонтальна дальність, горизонт зброї, точка падіння, лінія прицілювання, лінія кидання.
19. Порядок зберігання озброєння в підрозділах
20. Розкрити сутність понять: висота траєкторії, точка прицілювання, кут вильоту, точка падіння.
21. Зміст Курсу стрільб.
22. Вимоги до кімнат для зберігання зброї та боєприпасів в підрозділах.
23. Сутність понять: лінія прицілювання, кут прицілювання, горизонт зброї, площа стрільби.
24. Облік та порядок витрати боєприпасів на вогневу підготовку, спортивні заходи, оперативні цілі.
25. Сутність понять: кут вильоту, перевищення траєкторії над лінією прицілювання, повна горизонтальна дальність, вершина траєкторії.
26. Порядок неповного розбирання та збирання після неповного розбирання автомата.
27. Перевірка бою пістолета та приведення його до нормального бою.
28. Розкрити сутність понять: точка вильоту, лінія кидання, видача зброї, початкова швидкість кулі.
29. Дати визначення пострілу та його попереднього періоду.
30. Дати визначення пострілу та його першого періоду.
31. Дати визначення пострілу та його другого періоду.
32. Дати визначення пострілу та його третього періоду.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Стройова підготовка та військова топографія

Основна:

1. Про Стройовий статут Збройних Сил України: Закон України від 24.03.1999 р. № 549-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22. Ст. 195.
2. Доктрина з організації підготовки у Збройних Силах України (ВКП 7-00(03).01). Затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 01.07.2020. URL: https://mil.univ.kiev.ua/files/292_2087314014.pdf (дата звернення: 20.08.2021 р.).
3. Настанова з бойової підготовки у Збройних Силах України (ВКДП 7-00(03).01). Затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 07.10.2020. URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/uploads/library/nadhodzheniya/zhovten-gruden-2020/pdf/16.pdf> (дата звернення: 20.08.2021 р.).
4. Ващенко О.В., Дячук Г.І., Лободін Д.О. та ін. *Стройова підготовка: методичний посібник*. Київ: ЗАТ «Віпол», 2001. 206 с.
5. Гудзь А.М., Міхно О.Г., Шмаль С.Г. та ін. *Військова топографія: підручник*. Київ: ДП «Київська військово-картографічна фабрика», 2012. 499 с.
6. Боднар І.В., Віговський В.Л., Денисова Т.А., Єсипенко О.Г. та ін. *Бойова підготовка: навчальний посібник*. Чернігів: Академія Державної пенітенціарної служби, 2019. 186 с.
7. Міхно О.Г., Шмаль С.Г. *Військова топографія: підручник*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 384 с.
8. Ткачук П.П., Тревий І.С. *Військова топографія: підручник*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 416 с.

Допоміжна:

1. Кривошеєв А.М., Петренко В.М., Приходько А.І. та ін. *Військова топографія: навчальний посібник*. Суми: Видавництво Сумського державного університету, 2010. 281 с.
2. Шмаль С.Г. *Військова топографія: підручник для слухачів і курсантів вищих військових навчальних закладів*. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2008. 328 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://kgf.com.ua>
2. <http://www.geoguide.com.ua>
3. <https://geografiamozil2.jimdofree.com>

Вогнева підготовка

Основна:

1. Бахчеван Є.Ф., Геращенко О.С., Конєв О.Ю. та ін. Довідник з Вогневої підготовки: навчально методичний посібник. Одеса: ОДУВС, 2014. 134 с.
2. Бахчеван Є.Ф., Квітка Л.А., Конєв О.Ю. та ін. Вогнева підготовка в питаннях та відповідях: навчально-методичний посібник. Одеса: ОДУВС, 2015. 185 с.
3. Кривошеєв С.А., Ляпа М.М., Петренко В.М. та ін. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник. Суми: СумДУ, 2020. 372 с.
4. Боднар І.В., Віговський В.Л., Денисова Т.А., Єсипенко О.Г. та ін. Бойова підготовка: навчальний посібник. Чернігів: Академія Державної пенітенціарної служби, 2019. 186 с.
5. Про затвердження Збірника нормативів для підготовки рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи: Наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань № 183 від 04.10.2001 р.
6. Про затвердження Інструкції з організації служби озброєння в органах, установах та навчальних закладах кримінально-виконавчої системи: Наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань № 132 від 12.06.2000 р.
7. Про затвердження Курсу стрільб зі стрілецької зброї для рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи та норми витрат боєприпасів на бойову підготовку: Наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань № 86 від 17.05.2001 р.
8. Про затвердження Положення про організацію професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України: Наказ Міністерства юстиції України від 08.09.2015 р. № 1675/5. *Офіційний вісник України*. 2015. № 76. Ст. 2546.

Допоміжна:

1. Безносюк Л.В., Глущенко В.Ф., Колоколов А.О. та ін. Вогнева підготовка: навчальний посібник. Вінниця: ДТП, 1998. 160 с.
2. Івануц М.Г., Хромченко В.Г., Яфонкін А.О. та ін. Вогнева підготовка: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 336 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.mil.gov.ua/>
2. <https://www.npu.gov.ua/>
3. <https://ssu.gov.ua/>
4. <https://vsokolv.ucoz.net>
5. <https://www.ukrmilitary.com/p/military-library.html>